

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Casus LXXXVIII. De potestate Abbatissarum erga suas subditas, deque
earum confessario, & participatione privilegiorum &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS LXXXVIII.

De potestate Abbatissarum erga suas subditas, & de earum Confessario, & participatione privilegiorum &c.

Rosalia Monialis Professa febre maligna laborans Ambrosium Confessarium, qui nec Ordinarius, neque Extraordinarius tunc erat, suppliciter ab Abbatisa vocari petiit, utpote cui, antehac aliàs Ordinario, tota ejus conscientia perspecta esset. Præterea votum emisit, si periculum evaderet, se nullos imposteriorum arborum fructus comesturam. Paulò post convaluit, & ut securior, ac remotior esset à periculo votum transgrediendi, petiit ab Abbatisa, ut sub obedientia sibi præciperet, ne tempore Autumnali sola in hortum exiret.

QUÆR. I. An Abbatissa, aut Priorissa possit aliquid suis monialibus præcipere in virtute S. obedientiæ?

QUÆR. II. An Abbatissa, vel Priorissa possit suarum monialium vota irritare, aut in iis dispensare?

QUÆR. III. An possit Episcopus concedere Moniali in mortis periculo constitutæ aliquem Confessarium Regularem, quem illa petit, ut loco Ordinarii Confessarii ei Sacramenta administret, & morienti assistat. Et an Abbatissa tempore Jubilæi possit eligere pro se, & aliis Monialibus Confessarium ante hac quidem ordinarium, sed tunc specialiter non approbatum ab Episcopo?

QUÆR. IV. An Moniales uti possint privilegiis concessis Viris Religiosis sui Ordinis?

§ 16

AD I. Q. Teneri Moniales in conscientia obedire Abbatisſæ, vel Prioriſſæ, cui ſubſunt, conſtat ex *cap. dilecta 12. de major. & obedient.* Habet itaque Abbatiſſa poteſtatem regendi ſuum Monafterium in iis, quæ pertinent ad directionem, & correctionem Conventûs, potèſtque ſuis Monialibus præcipere, quid quid expediens eſſe iudicaverit ad rectam ſui Monafterii gubernationem, ſeu politicam gubernationem, hoc ipſo, quòd ab ipſa Religione conſtituta ſit gubernatrix Monafterii, & hanc gubernationem convenienter præſtare nequeat abſque iuriſdictione; atque adeò poteſt Abbatiſſa ſub virtute voti obligare ſuas Moniales ad exequenda, quæ aliàs ex iuriſdictione temporali, & politica præcipere poteſt, hoc ipſo, quòd votum emiſſum fuerit de obedientia Abbatiſſæ præſtanda in iis ſaltem, in quibus ipſa habet iuriſdictionem; An autem vi voti non ſolùm præcipere poſſit ſupradicta, quatenus rectæ domûs gubernationi congruunt, ſed etiam quatenus congruunt ſpiritualei cujuſcunque profectui, ſeu an præcepta ſpiritualia imponere poſſit, iſſque ea, quæ ad profectum ſpiritualem, & animæ ſalutem ſpectant, præcipere, Controverſum eſt inter DD. Non poſſe Abbatiſſam imponere ſpiritualia præcepta, quæ vim legis, & præcepti habeant, ut poſſunt Pralati Eccle-

ſiaſtici, & conſequenter non poſſe præcipere in virtute S. obedientiæ, tradunt Sanch. *tom. 2. Sum. lib. 6. c. 1.* Portellus *in dub. Regul. verb. Abbatiſſa, n. 1.* Sayrus *in clavi Regia l. 5. c. 10.* Ledelm. Ugolin. Baldellus, alique apud, & cum Diana *part. 5. tr. 9. R. 16.* qui hanc ſententiam probabiliorem pronuntiat. Ratio eſt; quia Abbatiſſa non habet poteſtatem ſpiritualem in Moniales, ſed tantùm poteſtatem domeſticam, & politicam, ſicut habet Materfamilias: Unde ſicut filiæ tenentur obedire Matri, & filii parentibus, ita tenentur Moniales obedire ſuæ Prioriſſæ, ſive Abbatiſſæ, peccabuntque ejus præceptis non obtemperantes circa ea, quæ ad domeſticam, & communem Monafterii pacem, & diſciplinam conducunt, mortaliter, vel venialiter juxta gravitatem, vel levitatem materiæ præceptæ. Verùm

Contrarium, idque probabilius, § 17
conſent Suarez *z. 3. de Relig. l. 10. c. 11. in fin. n. 20.* Palao *tr. 16. D. 4. pun. 2. n. 3.* Lezana *tom. 1. c. 26. n. 10.* Paſſerinus *tom. 1. de Stat. q. 186. a. 8. n. 89. & ſeqq.* Azor. Con. alique, docentes, poſſe Abbatiſſas ſeu Prioriſſas Monialibus ſibi ſubjectis ſpiritualia præcepta, & ad finem ſpiritualem imponere, eaque omnia præcipere, quæ juxta Regulas, & conſtitutiones obſervare Moniales tenentur. Ratio eſt, 1. Quia prima
ma

ma sententia docens Moniales vovere obedientiam Abbatissæ & negans omnem ipsi potestatem spirituales, non satis convenienter loquitur, siquidem potestas, quæ est ex vi voti, non politica duntaxat, sed spiritualis esse debet; Abbatisa enim non est, veluti Pater, aut Mater, cujus potestas dominativa fundatur in subjectione naturali filii in impubertate constituti, sed fundatur in sacra traditione Monialis per votum facta ipsi Abbatissæ, eaque potestas pro objecto habet cultum divinum in directione Monialis; atque adeo habere Abbatissas, seu Priorissas potestatem aliquo modo spirituales; quamvis jurisdictionem propriè dictam non habeant, cum potestatis clavium, à qua illa descendit, de jure communi sint incapaces.

Confirmatur ex eo, quòd negari non possit, te posse voto simpli obligari faminæ, vel laico obedire in iis, quæ ipsi judicaverint ad tuum spirituales profectum convenire, tametsi ex hoc voto nullam spirituales jurisdictionem obtineant, quæ enim in hac obligatione est repugnantia, aut indecentia? ut arguit cirt. Palao: ergo pari modo possunt Moniales vovere obedientiam Abbatissæ in iis, quæ convenientia fuerint juxta Religionis constitutiones earum spirituales profectui; adcoque credendum est, ea in-

entione votum emissum esse; cum id sit Religioni congruentius, & ne aliàs meritum obedientiæ ex voto Monialibus auferatur. Certè si Abbatisa solùm præcipere potest ex voto, quæ rectæ domus gubernationi conducunt, & in ordine ad hunc finem, sequitur, Moniales, quibus præcipit, ne absque ejus licentia litteras mittant, aut recipiant, vel ne cum externis colloquantur, &c. omninò vel saltem non nisi leviter peccaturas, si sæpè occultè, & absque ulla domus perturbatione, & opinionis diminutione, hæc faciant, quia cessat finis, ob quem præceptum impositum est. Ex quo tamen Religiosa disciplina, & observantia regularis non parùm labefactaretur: ergo dicendum est, Abbatisam ex voto præcipere posse Monialibus, quæ eo titulo Prælatus localis potest suis subditis, & jurisdictionem spirituales propriè dictam non requirunt.

Porro licet Abbatissæ & Priorissæ ex delegatione Prælatorum Ecclesiæ aliquando usum quemdam, seu exercitium jurisdictionis spirituales habeant in Moniales, & Clericos sibi subiectos, ita ut istos in Beneficiis pleno jure sibi subiectis instituere, eoque ab his, & Moniales à suis officiis suspendere quotammodo possint, ut constat ex cirt. *C. dilecta* 12. Suspendio tamen hæc non est propriè dicta, hoc ipso, quòd Abbatisa censuras

ferre nequeat, sed latè sumitur, & improprie, pro simplici scilicet præcepto, ne celebrent, & muneris sui actus exercent; ut colligitur ex *C. dilecta* citt. ubi ejusmodi suspensiones *salutaria monita*, & *mandata* vocantur.

Neque illa Clericorum institutio est proprie dicta seu autoritativa, per quam scilicet hujusmodi Clericis conferatur animarum cura, cum hanc nequeat dare Abbatisa, sed est tantum collatio tituli, & possessionis.

§ 18 Ad 2. Q. respondet Palao *tr. 15. D. 2. pun. 8.* cum Azorio & aliis, Abbatisam ea sola Monialium suarum vota irritare posse, quæ domesticæ gubernationi obesse possunt; quia licet per votum obedientiæ Moniales Abbatisis, & Priorissis suis non minus subjiciantur, quam Abbatibus, & cæteris Superioribus suis subjiciantur cæteri Religiosi; nullam tamen aliam in Moniales suas potestatem habent, nisi domesticam, & politicam & in ordine ad temporale bonum domus, & familiæ hoc ipso, quod careant jurisdictione Ecclesiastica; ergo solum irritare poterunt ea vota, quæ gubernationem domesticam concernunt. Huic probabili sententiæ favent etiam *Wistn. tit. 34. de voto n. 8.* & *Schmalzgr. hinc §. 3. n. 86.*

§ 19 Nihilominus probabilior videtur, & doctrinæ in primo Q. tra-

ditæ conformior aliorum sententia, qui Abbatisis, & Priorissis eam potestatem in ordine ad irritanda vota concedunt, quam habent Prælati comparatione Religiosorum, quam sententiam tradunt, ac tuentur Suarez *l. 6. c. 7. in fin. Sayr. in Clav. Regia l. 6. c. 10. Less. l. 2. c. 40. dub. 18. Sanch. tom. 1. p. 2. l. 4. c. 33. Bonacin. de præcept. Decal. D. 4. q. 2. pun. 7. §. 2. n. 25. vers. Adde quarto. Lezana tom. 1. p. 1. c. 16.* aliique. Ratio est 1, quia quamvis Abbatisa, seu Priorissa nequeat dispensare in votis Monialium eò, quod careat jurisdictione Ecclesiastica, non tamen sequitur, eas non posse vota irritare; quia irritare vota non pertinet ad Ecclesiasticam Autoritatem, sed directè spectat ad potestatem dominativam, seu quasi dominativam; Unde non minorem potestatem habere debet Abbatisa in actus Monialium, quam mater tuatrix impuberum. 2. Quia votum Obedientiæ ipsi emittitur, sicut aliis Prælati, vi cujus potestatem habet præcipiendi, & Moniales vi illius pendere debent ex ipsius nutu, & voluntate; ut adeò sufficiat hæc ratio obedientiæ Religiosæ ad impediendam firmitatem voti, sicuti ratione subjectionis, & obedientiæ sufficit in Religioso, qui idcirco sine superioris sui consensu nihil firmiter votare potest, quin ab isto revocari valeat. Accedit, quod Abbatisæ, & Priorissæ possint Monialibus sibi subiectis, spiritualia præ-

præcepta, & ad finem spiritualemente imponere, eaque præcipere, quæ secundum Religionis Constitutiones directioni, & spirituali profectui Monialium conveniunt, ut patet ex dictis ad primum Q. ut adeo earum potestas non sit duntaxat domestica, & politica: Unde non videntur satis convenienter loqui, qui priorem doctrinam admittunt, & respuunt hanc posteriorem. Dispensare tamen cum Monialibus Novitiis, vel professis non possunt Abbatissæ ob rationem insinuatam, prout docent Sotus Reginald. Less. Suarez, Sanch. & alii.

520 Ad 3. Q. Membrum 1. R. non videri, cur Episcopus auctoritate propria ad spiritualemente talis Monialis consolationem concedere nequeat Confessarium prudentem, & pium, qui in eo articulo morienti assistat; si enim aliquid obstat, in eo casu, esset lex clausuræ; hæc autem non obstat, quia ratione necessitatis, & utilitatis spiritualis Monialis morituræ potest in ea dispensari; cum enim Episcopus licite possit concedere Confessarium extraordinarium alicui Moniali particulari, non obstante Decreto Sacre Congregationis, quod adducit Gavantus verb. *Monialium cura spiritualis*, cum illud Decretum procedat de una designatione pro pluribus vicibus, ut observat Diana cum aliis in *Sum. verb. Prælati Regulares n. 43.* à fortiori dispensari poterit, aut debet in casuposito,

cum magis urgeat necessitas, & utilitas spiritualis Monialis morientis, quam sanæ, & bene valentis. Ut notat Passerinus *tom. 2. de Statu, q. 187. a. 1. n. 921.* Et ita apud Pellizar. *in trakt. de Monial. c. 10. S. 3.* practicum fuit Romæ à Cardin. Bellarmino, dum erat Protector Monasterii Sanctæ Marthæ, & post illum ab aliis Cardinalibus ejusdem Monasterii Protectoribus.

Ad 2. Q. 3. Membrum, an quivis 521 Confessarius ab Ordinario approbatus excipere possit Confessiones Monialium tempore Jubilæi sine expressa Episcopi licentia, respondet Bonacina affirmativè de *Sacram. D. 5. q. 7. pun. 4. §. 1.* Sed contrarium absolutè dicendum, tenendumque est; quia etiam Confessariis prohibitum est accedere ad Monialium Monasteria, & consequenter dum Pontifex Jubilæum publicat, non intendit jurisdictionem conferre sacerdotibus impedimentum habentibus, nisi id exprimat. Præterea juxta Constitutionem Greg. XV. quæ incipit, *Inscrutabili*, Confessarius Monialium specialiter ab Ordinario approbari debet, & Sacra Congregatio apud Lezanam *tom. 1. p. 1. c. 25. n. 46.* declaravit; Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad confessiones personarum sæcularium audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas Monialium sibi subditarum Confessiones

siones, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione: imò Regularis ab Episcopo approbatus ad excipiendas Confessiones Monialium unius Monasterii, non potest audire Confessiones Monialium alterius Monasterii; Nec Confessarius extraordinarius semel deputatus, atque ab Ordinario approbatus ad Monialium Confessiones audiendas pro una vice, potest pluries vi talis approbationis, illarum confessiones audire, sed toties ab Episcopo approbandus est, quoties casus deputationis contigerit, ut patet ex alibi dictis, & ita declaratum est à Sac. Congregatione, & Clemente X. in Constitut. quæ incipit: *Superna*.

522 Ad 4. R. affirmativè, siquidem talia sint privilegia, quæ ipsis etiam Monialibus adaptari possint. Ita Suarez *l. 8. de leg. c. 10. n. 7.* Rodriq. *tom. 1. q. 13. a. 22.* Palao *tr. 3. de priv. D. 4. p. 2. §. 9.* Diana *tr. 13. Miscell. R. 24.* Pellizar. *tom. 2. Man. Regul. tr. 8. c. 1.* aliique. Ratio est; quia ex una parte in dispositione favorabili sub nomine masculino comprehenditur fœmininum in iis, quæ etiam fœminis conveniunt, nisi aliud in concessione

privilegii exprimatur; ex altera parte Moniales sunt verè Religiosæ, ideòque dispositio facta Religiosis, etiam Monialibus Religiosis suffragatur in iis, quæ ipsis accommodari possunt. Accedit Privilegium Bullatum Leonis X. apud Dian. *citt. & Casarub. verb. communicatio privileg. n. 18.* quò Pont. fex absolutè concedit Monialibus Fratrum Minorum, ut possint uti omnibus, & singulis privilegiis, & indulgentiis spiritualibus, & temporalibus per ipsum Leonem, & Sedem Apostolicam ipsis Fratribus quomolibet concessis, & concedendis, perinde ac si ea ipsis Monialibus fuissent concessa. Id, quod Pellizar. *decis. 178. de celeb. Miss. Pellizar. l. c. Diana l. c. Bordonus & alii contra Barbof. Sanch. Portel. & alios extendunt probabiliter ad eas quoque Moniales, quæ non subsunt juri Regularium, sed Episcopis sunt subjectæ, eò quòd per exemptionem à Superioribus Regularibus, & subjectionem Episcopis, aut per foundationem Monasterii sub jurisdictione Episcopi non desinant esse sub Instituto, & Regula suæ Religionis, adeòque adhuc gaudeant privilegiis sui Ordinis.*

